

Sportakkoord Het Hogeland

Samen sterk voor sport en bewegen in Het Hogeland

Voorwoord wethouder

Beste Hogelandsters,

Met veel plezier presenteer ik u hierbij het Lokaal Sportakkoord Het Hogeland. In de gemeente Het Hogeland zijn 176 sportverenigingen actief en daarnaast zijn er nog heel veel inwoners en andere organisaties betrokken bij sport en bewegen in Het Hogeland. In november 2019 zijn we met 50 personen aan het werk gegaan met het sportakkoord en voor u ligt het resultaat. Een mooi Lokaal Sportakkoord waarmee we in onze gemeente verder kunnen werken aan onze doelen op het gebied van sport en bewegen en waar concrete afspraken zijn gemaakt om op verschillende gebieden met de drie gekozen thema's aan de slag te gaan. Mijn complimenten.

Het Lokaal Sportakkoord sluit prima aan bij de verdere ontwikkeling van een visie op sport en bewegen voor de gemeente Het Hogeland. Ook dit doen we net als bij het Lokaal Sportakkoord in nauwe samenspraak met inwoners, sportverenigingen, beroepskrachten en maatschappelijke organisaties. Samen onze ambities bepalen om te komen tot een integraal beleid waarin niet alleen (sport)accommodaties een belangrijke plek hebben, maar waar we ook verbindingen maken met andere gebieden zoals speelvoorzieningen, leefbaarheid en gezondheid.

Oftewel, hier houdt het niet op. Met elkaar geven we invulling aan sport en bewegen in Het Hogeland.

Met een sportieve groet,

Harmannus Blok

Wethouder Gemeente Het Hogeland

Voorbeschouwing

Minister Bruno Bruins heeft samen met vertegenwoordigers van de sport, gemeenten en andere organisaties op 29 juni 2018 het eerste Nationale Sportakkoord getekend: 'Sport verenigt Nederland'. Doel van het Sportakkoord is om de organisatie en financiën van de sport toekomstbestendig te maken. De uitvoering van het Nationaal Sportakkoord moet lokaal gaan plaatsvinden, gebaseerd op lokale ambities en energie.

Vanaf november 2019 is het proces om te komen tot een Sportakkoord in gemeente Het Hogeland uitgevoerd waarbij meer dan 50 personen betrokken zijn geweest (zie bijlage 1). Personen werkzaam bij sport- en beweegaanbieders, het sociale domein, onderwijs en fysiotherapeuten. Dit is een uniek proces geweest dat ook heeft geleid tot een nieuw gemeente breed netwerk ten aanzien van sport en bewegen. Dit netwerk zorgt voor een succesvolle uitvoering van het Sportakkoord in gemeente Het Hogeland.

Het lokale Sportakkoord staat niet op zich. In het coalitieakkoord van de gemeente Het Hogeland is opgenomen dat sportverenigingen goed zijn voor de sociale cohesie en leefbaarheid van de dorpen. Tevens is in het coalitieakkoord opgenomen dat er wordt gestreefd naar een 'sportplatform', waar de belangen van alle sportverenigingen behartigd worden¹. Het lokale Sportakkoord biedt tevens input voor het nieuw op te stellen sportbeleid in gemeente Het Hogeland en kan gekoppeld worden aan de nieuwe gezondheidsnota 'Gezond in het Hogeland'². Daarnaast wordt er door de provincie Groningen momenteel gewerkt aan de ontwikkeling van een provinciaal Sportakkoord met daarin aandacht voor gemeente overstijgende thema's ten aanzien van sport en bewegen. Tevens wordt er op provinciaal niveau door de GGD invulling gegeven aan het Regionaal Gezondheidsakkoord (preventieakkoord).

In dit sportakkoord gaan we ten eerste in op de uitgangspunten van het lokale Sportakkoord (De Aftrap), vervolgens kijken we naar de ambities per uitgewerkt thema (Ambities). We sluiten af met een omschrijving van de rolverdeling per thema (De Opstelling).

---

¹ 'Eenheid in verscheidenheid.' Coalitieakkoord voor de gemeente Het Hogeland 2019 – 2022.

² 'Gezond in het Hogeland' – Lokaal positief gezondheidsbeleid gemeente Het Hogeland 2020 – 2023. Deze nota was ten tijde van het opstellen van het lokale Sportakkoord nog niet definitief goed gekeurd door de gemeenteraad.

De Aftrap

Het proces om te komen tot het lokale Sportakkoord in Het Hogeland kenmerkte zich door een grote diversiteit. Het Hogeland bestaat sinds 1 januari 2019 en is een fusie van de gemeenten Bedum, Eemsum, De Marne en Winsum. Het landschap is er gestrekt, met (relatief) veel kleine dorpen en een aantal grotere kernen (Bedum, Winsum, Uithuizen). In januari 2019 telt de nieuwe gemeente Het Hogeland 50 dorpen en bijna 48.000 inwoners. Kijkend naar de oppervlakte van de gemeente is Het Hogeland op-één-na grootste gemeente van Nederland.

De gemeente Hogeland kenmerkt zich door de aanwezigheid van veel sportverenigingen en –accommodaties. Een overzicht:

- 176 sportverenigingen
- 5 sporthallen
- 1 sportzaal
- 14 gymzalen
- 5 zwembaden

Als we kijken naar de uitdagingen in gemeente Het Hogeland dan zien we dat er in 2017 11.000 65-plussers woonden in Het Hogeland en de huidige prognose is dat het aantal 65-plussers in 2040 is gestegen tot 15.000 inwoners. De vrij sterke vergrijzing in Het Hogeland leidt tot een sterke toename van het aantal mensen met chronische ziekten en dementie¹. Tegelijkertijd daalt het aantal jeugdigen tot 19 jaar in het Hogeland van 11.000 in 2017 naar 9800 in 2040. De jeugdwerkloosheid in de provincie Groningen was in 2017 10,7%. Dat is hoger dan het landelijk gemiddelde (8,9%). Het zorggebruik in de provincie Groningen ligt hoger dan het landelijk gemiddelde en 14% van de Groningers vindt kosten van zorg een belemmering voor het gebruik hiervan³. Het aandeel minderjarige kinderen dat opgroeit in armoede ligt in de provincie Groningen (10,2 %) al jarenlang boven het landelijk gemiddelde (8,5%). Momenteel hebben ongeveer 4.600 inwoners een inkomen onder de grens van 120% van de bijstandsnorm. Ongeveer de helft hiervan, 2300 inwoners, leeft zelfs al vier jaar of langer onder de inkomensgrens van 120%. En van de 4600 inwoners zijn er 1000 personen 18 jaar of jonger. Zij kunnen gebruik maken van de kindregelingen van het gemeentelijk minimabeleid¹.

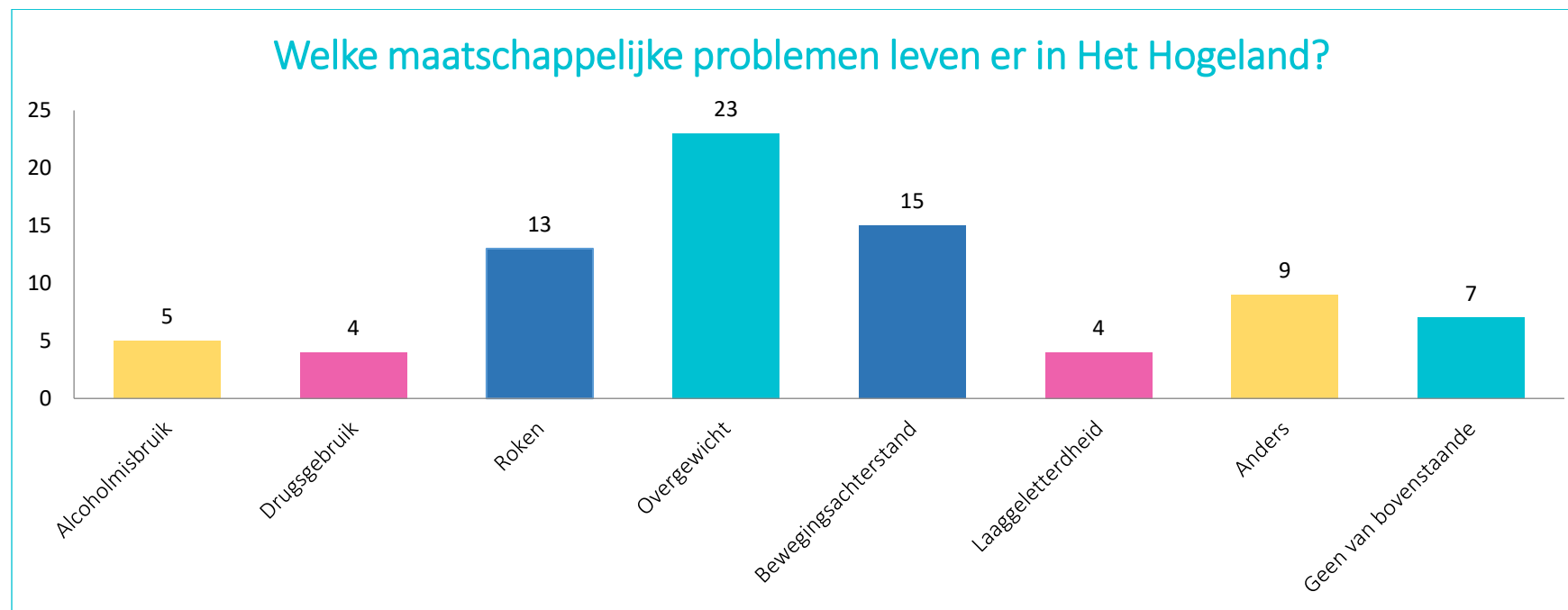
Meer dan de helft van de volwassenen (54%) in Het Hogeland heeft overgewicht. Dat is iets meer dan het provinciaal gemiddelde (50%). Kijken we naar obesitas dan zien we dat vooral in Uithuizen, Uithuizermeeden en Leens bijna een op de vijf volwassenen zwaar overgewicht heeft¹.

---

³ '5 opgaven voor Groningen' – CMO STAMM & Sociaal Planbureau Groningen

Opvallend is dat het percentage kinderen met overgewicht op basisscholen in Het Hogeland gunstiger is dan het provinciaal gemiddelde. In Het Hogeland heeft 14% van de leerlingen van groep 8 in overgewicht¹.

We zien deze maatschappelijke ontwikkelingen ook terug als we de betrokkenen bij het lokale Sportakkoord vragen welke problemen er leven in de gemeente. Tijdens de kick-off geven 40 aanwezigen hun prioriteit aan de volgende thema's:

Op deze maatschappelijke thema's richten de ambities van het Sportakkoord in Het Hogeland zich ook. Naast deze thema's kwamen **eenzaamheid** en de verminderde **leefbaarheid** ook nadrukkelijk naar voren. Daarvoor meer aandacht in de volgende hoofdstukken.

De Ambities

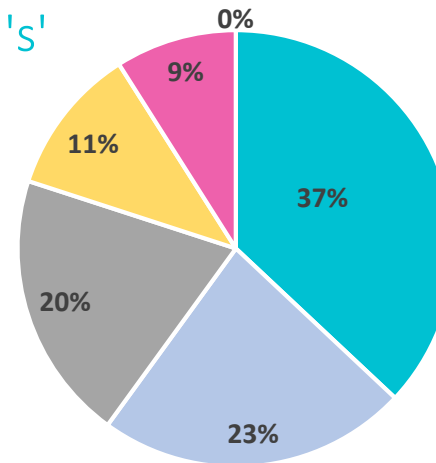
Het Sportakkoord is erop gericht om sport zo leuk en toegankelijk mogelijk te maken voor alle Nederlanders, in alle levensfasen. Zo wordt de volledige potentie van sport en bewegen beter benut. In het Nationaal Sportakkoord wordt uitgegaan van de volgende 6 thema's:

- **Inclusief Sporten & Bewegen:** Belemmeringen vanwege leeftijd, fysieke of mentale gezondheid, etnische achtergrond of sociale positie doet er niet toe.
- **Duurzame Sportinfrastructuur:** De exploitatie van sportaccommodaties wordt sterk verbeterd, de openbare ruimte wordt beweegvriendelijk ingericht en alle sportaccommodaties zijn straks duurzaam.
- **Vitale Sport- en beweegaanbieders:** De ambitie is om alle typen aanbieders van sport en bewegen toekomstbestendig te maken, zodat sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en bereikbaar blijft.
- **Positieve Sportcultuur:** dat iedereen overal met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos kan sporten.
- **Van jongs af aan vaardig in bewegen:** dat meer kinderen aan de beweegnorm gaan voldoen en dat hun motorische vaardigheden gaan toenemen. Daarbij de grootste aandacht van de groep van 0 tot 12 jaar.
- **Topsport die inspireert:** dat Nederlandse topsportprestaties en topevenementen in Nederland een cruciale inspiratie vormen voor de verenigende waarde van sport.

Omdat niet alle thema's evenveel aandacht behoeven in een lokaal Sportakkoord is er tijdens de kick-off van het Sportakkoord in het Hogeland aan de aanwezigen gevraagd in welke mate zij vinden dat er aandacht moet komen voor bovenstaande thema's.

'In het lokale Sportakkoord moet aandacht komen voor de volgende thema's'

- Positieve sportcultuur
- Van jongs af aan vaardig in bewegen
- Vitale sport- en beweegaanbieders
- Duurzame sportinfrastructuur
- Inclusief sporten en bewegen
- Topsport inspireert

Bij de kick-off op 7 november waren 40 personen aanwezig. Zij vertegenwoordigen sport- en beweegaanbieders, welzijn en het sociale domein. Tijdens de kick-off is besloten om in de verdere uitwerking van het lokale Sportakkoord, in eerste instantie, vast te houden aan de drie meest genoemde thema's: Positieve sportcultuur, Van jongs af aan vaardig in bewegen en Vitale sport- en beweegaanbieders. 80% van de aanwezigen stemde op één van deze thema's.

Na de kick-off zijn in januari drie werksessies georganiseerd waarin werd ingegaan op één van de drie thema's uit het lokale Sportakkoord. Doel van deze werksessies was om verder te concretiseren op welke wijze er binnen gemeente Het Hogeland aandacht aan de thema's besteed kan worden, met als doel om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen. De opbrengsten van de drie werksessies is teruggekoppeld aan alle (potentiele) betrokkenen. Ten slotte heeft er op 3 februari een centrale bijeenkomst plaatsgevonden waarin er per thema is bepaald welke ambitie nagestreefd moet worden. Daarbij is ook bepaald op welke speerpunten per ambitie gericht moet worden en welke concrete acties daar bij uitgevoerd kunnen worden. Ten slotte hebben de aanwezigen kunnen aangeven welke rol zij voor zichzelf zien in de uitvoering van het Sportakkoord in Het Hogeland. Een verdere uitleg over de methode, en welke organisaties input geleverd hebben, is te vinden in bijlage 1.

Het proces om te komen tot een lokaal Sportakkoord in gemeente Het Hogeland heeft dus geleid tot een focus op drie thema's met bijbehorende ambities. Per thema is ook aandacht besteed aan de speerpunten (waar aan gewerkt moet worden) en concrete acties (wat er wordt uitgevoerd). Per thema heeft dat geresulteerd in een beknopt overzicht. Daarbij schetsen we de concrete uitvoering per thema en welke organisatie een rol heeft als coach (trekker), speler (project lid) of supporter (geïnteresseerd maar geen actieve rol).

1. Vitale Sport- en beweegaanbieders

We willen aanbieders van sport en bewegen toekomstbestendig maken zodat sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en bereikbaar blijft. Sport en Bewegen is in Het Hogeland namelijk niet zo vanzelfsprekend als men zou denken. Uit cijfers blijkt dat in het Hogeland slechts 42,1% van de mensen 19 jaar en ouder) wekelijks aan sport doet, tegenover 51,3% van het landelijke gemiddelde⁴. Inwoners van Het Hogeland blijven wat betreft lidmaatschap van een sportvereniging niet heel erg achter bij het landelijk gemiddelde. 24,8% van de volwassenen is lid van een sportvereniging, ten opzichte van 24,9% gemiddeld in Nederland.

Sportclubs staan onder druk in Nederland, en ook in Het Hogeland. Er is al jaren een lichte dalende trend te zien in het aantal leden, en met name de inzet van vrijwilligers (met de juiste expertise) en het vinden van geschikte (en geschoolde) trainers is lastig⁵. Ook spreken de sportclubs in het Hogeland hun zorgen uit over de harmonisatie van tarieven na de gemeentelijke herindeling en de beschikbaarheid van accommodaties in kleine kernen.

Wat is vitaal?

Een vitale sportclub heeft een gezonde financiële basis, heeft een bij de tijd passende organisatie- structuur, heeft voldoende mensen om de werkzaamheden uit te voeren. Een vitale sportclub heeft een sportaanbod dat tegemoet komt aan de wensen van de (potentiële) leden. De sportclub kijkt daarbij ook om zich heen en is op de hoogte van ontwikkelingen in de omgeving.

In Het Hogeland spraken de betrokkenen over de wens om binnen de eigen sportclub meer te doen met scholing en kennisontwikkeling. Daarnaast bestaat de wens om binnen de gemeente, dorp of kern meer samen te werken. Samen optrekken in het communiceren over het sportaanbod, of in het delen van expertise. Ten slotte bestaat er de wens om ook samen sportaanbod te ontwikkelen, bijvoorbeeld door aan te haken bij de Nationale Sportweek en tijdens deze week gezamenlijk op te trekken.

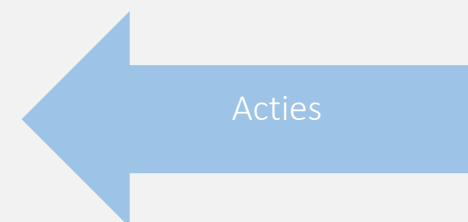
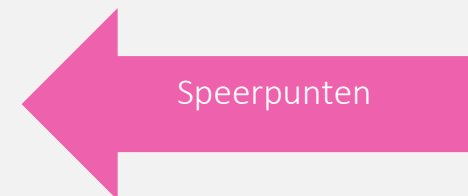
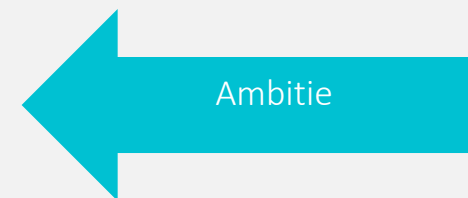
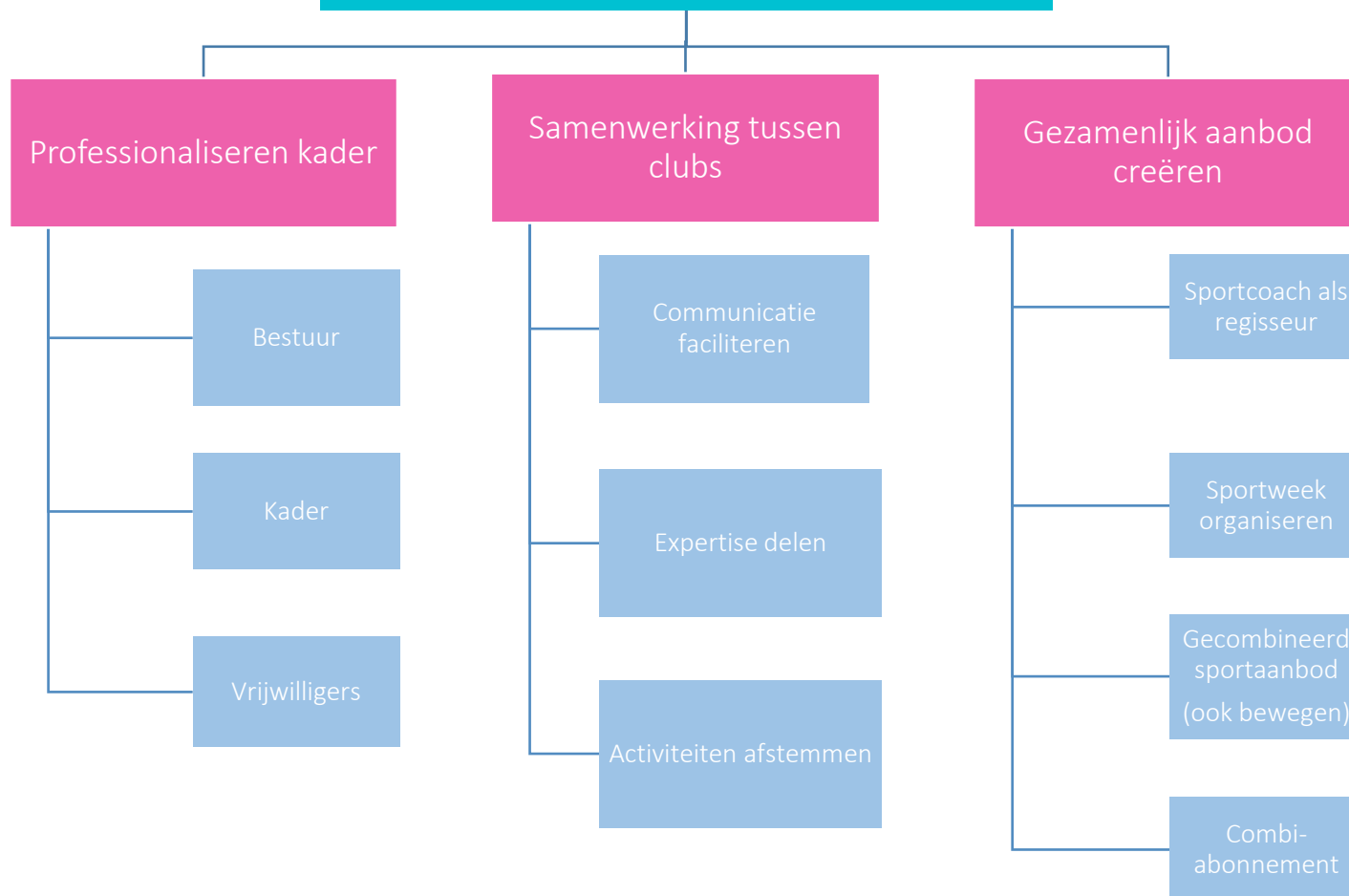
---

⁴ <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/sport-en-cultuur>

⁵ <https://home.kpmg/nl/nl/home/insights/2019/11/brancherapport-sport.html>

De vereniging is toekomstbestendig en draagt zijn steentje bij aan de leefbaarheid in dorpen en kernen.

Professionaliseren van kader

Het verder professionaliseren van kader is een belangrijke stap in het vitaliseren van de sportverenigingen in Het Hogeland. Vanuit de sportbonden is er al veel aanbod beschikbaar om het bestuur, het kader en de vrijwilligers te professionaliseren. Dit aanbod wordt echter nog niet altijd optimaal benut door het ontbreken van kennis over het aanbod of door beperkte financiële middelen. Ook vindt aanbod niet altijd in de buurt plaats. Er zijn verschillende mogelijkheden om het kader verder te professionaliseren. Zo is er voor bestuurders de module 'vrijwilligersmanagement' waarin een bestuur leert om vrijwilligers te binden en te behouden. Daarnaast is het ook mogelijk om deel te nemen aan een module 'Bestuurlijke vernieuwing' waarin gewerkt wordt aan een toekomstbestendige inrichting en functioneren van het bestuur. Voor trainers bestaat er per sportbond de mogelijkheid om deel te nemen aan een TC3 of TC4 opleiding. Maar er zijn ook bredere opleidingen voor trainers zonder enige ervaring (of ambitie), maar die wel meer inzicht geven in hoe goed training gegeven kan worden. '4 inzichten over trainerschap'. Daarnaast zijn er scholingen voor trainers om beter om te kunnen gaan met divers ander gedrag

Ten slotte kan er procesbegeleiding van clubs worden aangeboden door Huis voor de Sport Groningen of de betreffende sportbonden. Daarin kan bijvoorbeeld aandacht besteed worden aan de langetermijnvisie van de club, maar kan ook een scholing voor een vrijwilligerscoördinator worden aangeboden. De komende tijd zal verder verkend worden welke behoeften er bij de clubs zijn om 1 of meerdere modules in Het Hogeland aan te bieden.

Samenwerking tussen clubs

Tijdens de sessies om te komen tot het Sportakkoord werden er al enkele mooie voorbeelden genoemd over lokale samenwerking tussen clubs. In bijna ieder dorp of kern leeft de wens om meer samen te werken. In het afstemmen over de activiteiten en het communiceren hierover, maar ook in het delen van expertise. Hiervoor is vaak een eerste goede aanzet nodig om deze lokale samenwerking van de grond te krijgen. Huis voor de Sport Groningen kan met haar verenigingsondersteuners een traject op zetten waarbij er lokaal gewerkt wordt aan een samenwerkingsverband tussen sportclubs. Gedurende 4 bijeenkomsten worden clubs betrokken en een wordt er een werkstructuur opgezet.

Gezamenlijk aanbod creëren

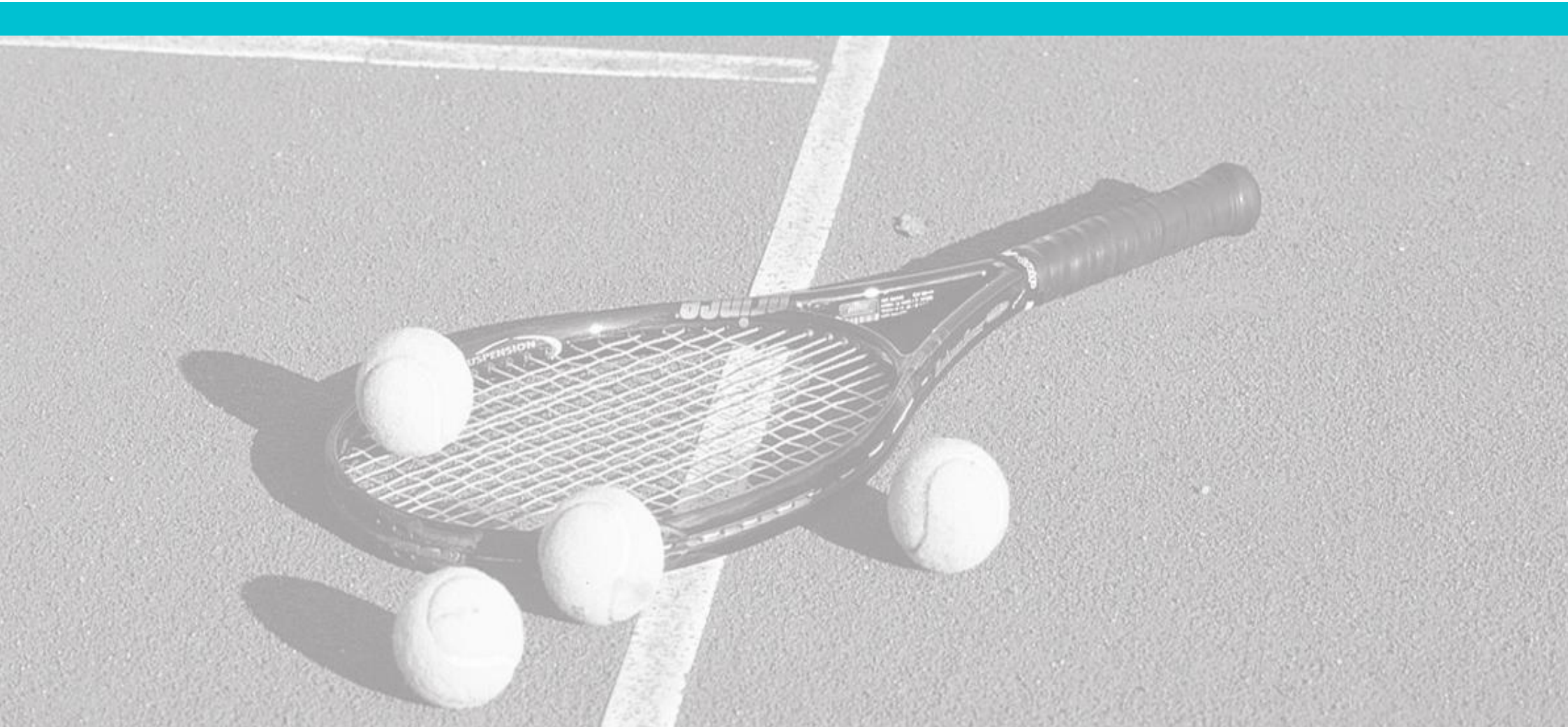
Vanuit een lokale samenwerking willen we een verdere stap zetten door gezamenlijk sportaanbod te organiseren. Dat kan gedurende een korte tijd, bijvoorbeeld door een gezamenlijke sportweek te organiseren tijdens de Nationale Sportweek (in september). Maar dat kan ook over langere tijd worden aangeboden door gecombineerd aanbod voor sport en bewegen te organiseren. Een sporter kan dan gedurende een jaar (of langer) verschillende sporten uitproberen. Dit aanbod dient wel ontwikkeld te worden en daar gaat de Sportcoach bij helpen. Huis voor de Sport Groningen heeft ervaring in het organiseren van gezamenlijk aanbod voor sport en bewegen. Ook de masterclass 'Ledenbinding' biedt uitkomst.

Concrete rolverdeling

Coaches: Huis voor de Sport Groningen, Barkema & De Haan, Sportcoach MJD

Spelers: Turning Winsum, FC Leo, Het Verschil

Supporters: Sportvereniging Eenrum, VV Rood Zwart Baflo, SJO Het Hogeland, SV Bedum, SVU Sportvereniging Uithuizen

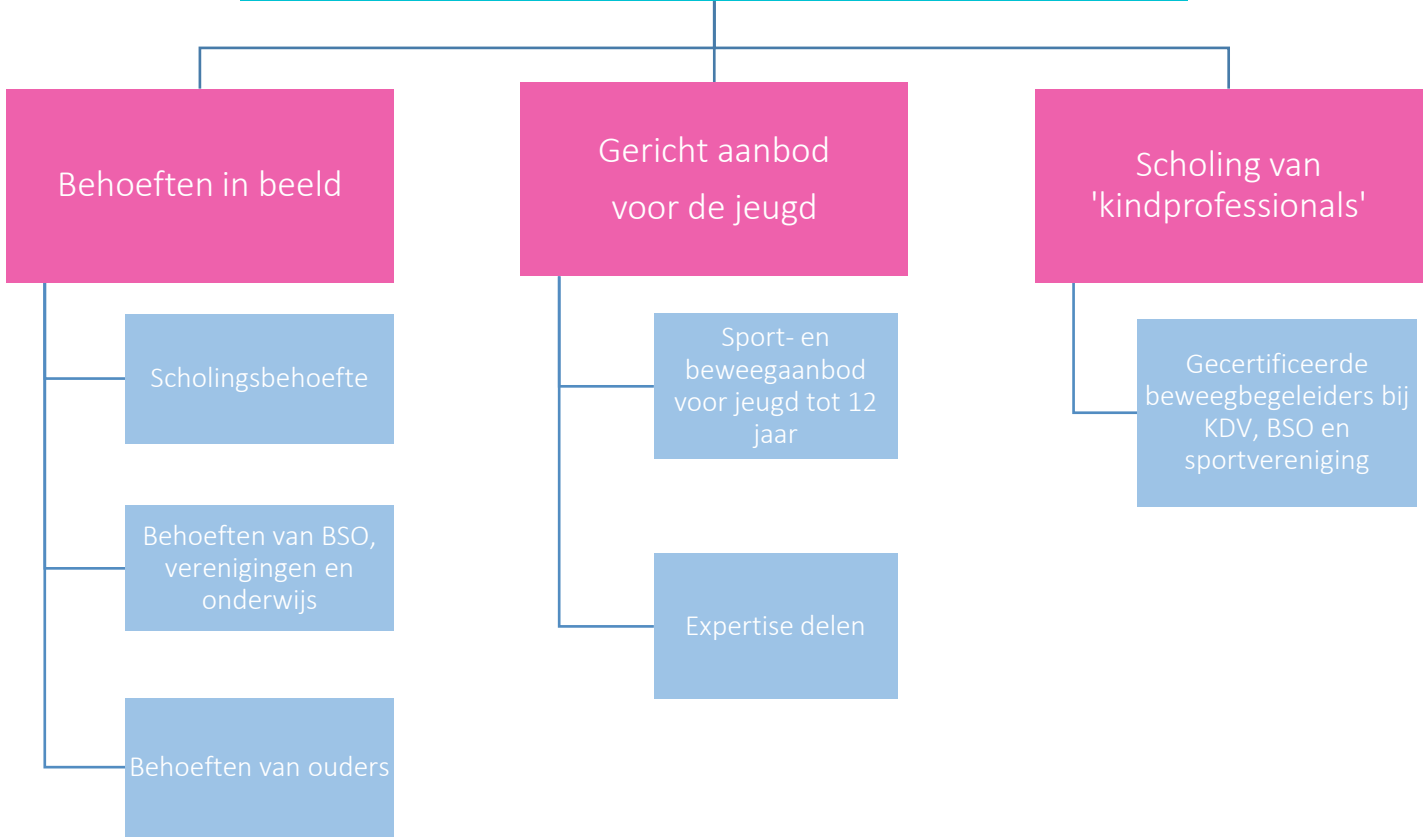

2. Van jongs af aan vaardig in bewegen

De laatste jaren bewegen kinderen steeds minder en gaan de motorische vaardigheden van kinderen sterk achteruit. Uit onderzoek blijkt dat goede motorische vaardigheden van belang zijn voor het ontwikkelen van een actieve leefstijl. Dit wordt ook aangegeven in Het Hogeland. De betrokken personen spreken over steeds minder jeugd in de dorpen en kernen die steeds lastiger te bereiken zijn. Kinderen worden niet vanzelfsprekend meer lid van een sportvereniging, maar hoppen tussen verschillende sporten, of sporten helemaal niet. De nadrukkelijke wens van de betrokkenen in Het Hogeland is om op lokaal niveau meer samen te werken tussen sport- en beweegaanbieders, kinderopvang en onderwijs, met daarbij de focus op de jongste jeugd.

Alle kinderen voldoen aan de beweegnorm en hebben de mogelijkheid (accommodatie en betaalbaar) om op eigen niveau, een sport naar hun keuze, onder gecertificeerde leiding te bewegen.

Ambitie

Speerpunten

Acties

Behoeften in beeld

Bij diverse peuterspeelzalen, kinderopvangcentra, scholen en sportverenigingen bestaat de behoefte om meer te doen met de motorische ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 0 – 12 jaar. Het is nog niet duidelijk genoeg welke van deze partijen behoefte hebben aan scholing van de medewerkers of vrijwilligers. Ook is er behoefte aan de verbinding tussen de kinderopvangcentra en scholen en de lokale sportverenigingen. Dit om zowel binnenschools als naschools in te kunnen spelen op de behoefte bij de doelgroep.

Gericht aanbod voor de jeugd

Ook aan de aanbodkant wordt er al door diverse partijen aandacht besteed aan de motorische ontwikkeling van het kinderen tussen de 0 en 12 jaar. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden tussen de jongste jeugd van 0 – 5 jaar en de oudere jeugd van 6 – 12 jaar.

Voor de **doelgroep 0-5 jaar** hebben de gezamenlijke peuterspeelzalen, turnverenigingen en groepen 1 en 2 van basisscholen van 2015 tot 2017 in de voormalige gemeente Eemsmond het Nijntje Beweegdiploma en Beweegkriebels uitgevoerd. Beide zijn bewezen effectieve interventies. Turning Winsum heeft het Nijntje Beweegdiploma aan haar trainsters aangeboden. De wens wordt uitgesproken om hier een doorontwikkeling voor op te starten met meerdere aanbieders. Het potentiële aanbod voor 0 – 5 jarigen zal dan nog beter in kaart gebracht moeten worden.

Voor de **doelgroep 6 – 12 jarigen** is het van belang om de kinderen zich sportief te laten ontwikkelen. De verbinding tussen scholen, BSO's en sportverenigingen is hierin belangrijk. De kinderen kunnen kennis maken met verschillende sport- en beweegaanbod uit de regio door:

- sportclinics, sportdagen, kennismakingslessen en sportmiddagen op school door sportverenigingen gegeven;
- na schooltijd aansluitend sportaanbod plaats te laten vinden door sportverenigingen, naar het voorbeeld van de schoolsportvereniging;
- kinderen te laten deelnemen aan kennismakingslessen bij verschillende sportverenigingen in het dorp en de gemeente door middel van bijvoorbeeld de Sporthopper.

De komende tijd willen we het aanbod beter in beeld krijgen om vervolgens te kunnen kijken wat de mogelijkheden zijn voor het vergroten van het aanbod. Het faciliteren van samenwerking tussen verschillende partijen zoals sportvereniging, KDV's PSZ en basisonderwijs staat centraal. Hieruit kan onder andere voortvloeien dat lessen in speellokalen van scholen kunnen plaats vinden en er een warmere overdracht van kinderen uit KDV's en PSZen naar basisonderwijs en sportverenigingen.

Scholing van 'kindprofessionals'

Om meer kinderen van jongs af aan te laten bewegen is het enerzijds belangrijk om de motorische ontwikkeling van het jonge kind te ondersteunen, en anderzijds om ouders bewust te laten worden over het belang van bewegen voor het jonge kind. Hiervoor is het van belang dat 'kindprofessionals' worden geschoold om deze rol nog beter te kunnen vervullen. Zoals reeds beschreven bij het speerpunt 'gericht aanbod voor de jeugd' is er de wens om de initiatieven die er zijn op het gebied van het Nijntje Beweegdiploma (2-6 jaar) en de Beweegkriebels (0-4 jaar) verder door te ontwikkelen in de gemeente met meerdere aanbieders. Hiervoor is scholing nodig van 'kindprofessionals' en willen we eens in de twee jaar een scholing tot 'Nijntje Beweegdiploma-trainer' aanbieden aan leidsters van KDV's, PSZ, groepsleerkrachten en trainers van sportverenigingen. Daarnaast willen we inzetten op een tweejaarlijkse scholing van leidsters van KDV's en PSZ tot 'Beweegkriebels-trainer'.

Mochten er op basis van de behoeften die naar voren komen in het speerpunt 'behoeften in beeld' andere vormen van scholing nodig zijn om de motorische ontwikkeling van kinderen een stimulans te geven in de gemeente, zullen deze verkend worden.

Concrete rolverdeling

Coaches: Turning Winsum, KindH, Huis voor de Sport Groningen

Spelers: IJclub Usquert, TC Winsum, VV Warffum, Het Verschil, Mensenwerk Hogeland, Tai-Jutsu vereniging San Shou

Supporters: BO Uithuizen, SVU Sportvereniging Uithuizen, Ingeborg Kikstra (L.O-docent)

3. Positieve sportcultuur

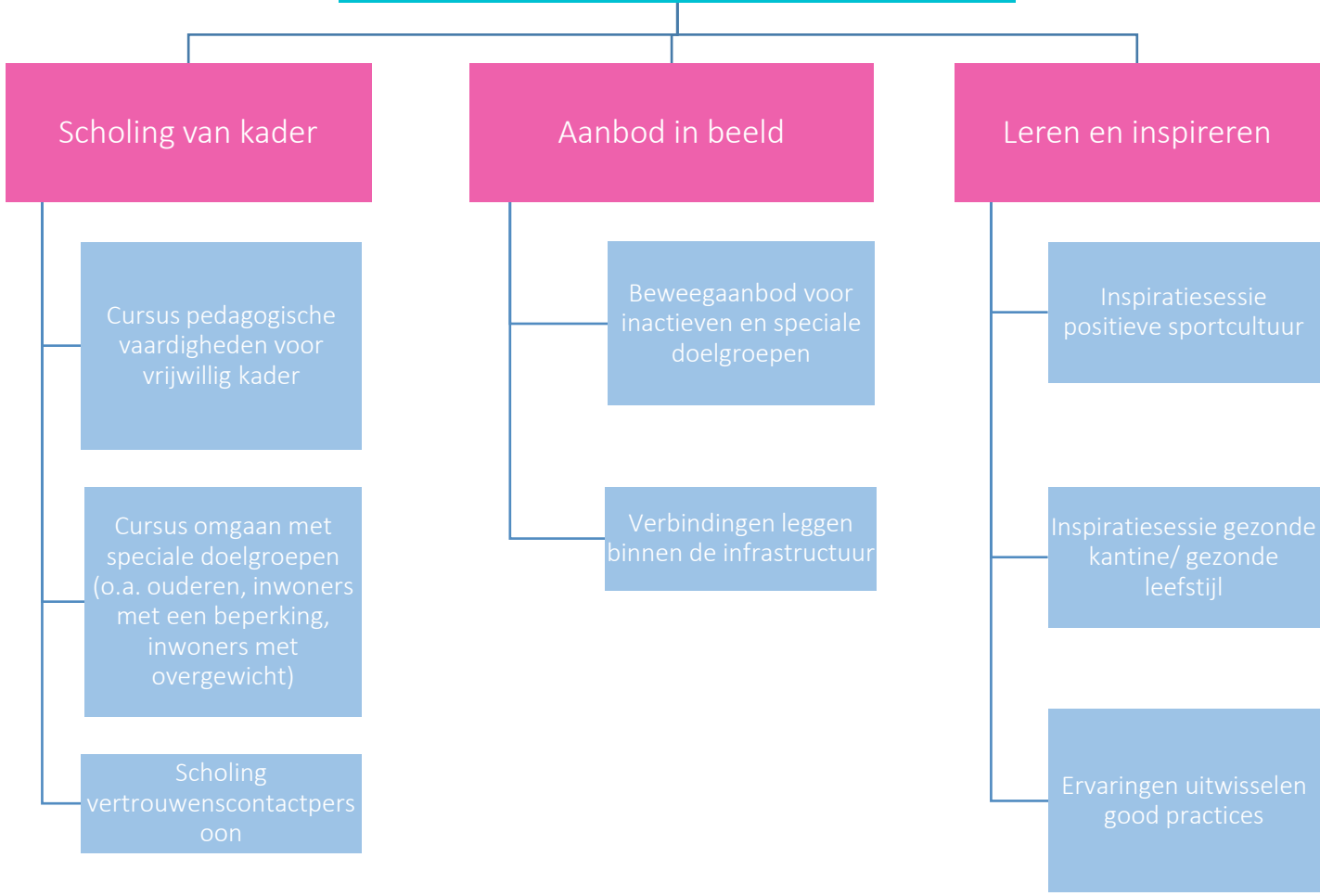
Een positieve sportcultuur is een sportcultuur waarbij jong en oud met veel plezier en onder prettige en gezonde omstandigheden kunnen sporten en bewegen. Plezier in sport en bewegen is het fundament voor een leven lang sporten en bewegen. Dat is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Kwetsbare groepen zoals ouderen, inwoners met een beperking, inwoners met overgewicht, inwoners met lichamelijke of psychische klachten of inwoners met een lage sociaaleconomische status kunnen drempels ervaren om te gaan sporten of bewegen terwijl juist voor deze doelgroep er veel te winnen valt met sport en bewegen. Verschillende onderzoeken tonen aan dat sport en bewegen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de fysieke en mentale gezondheid van mensen. Sportaanbieders ervaren echter dat er onvoldoende kennis en ervaring aanwezig is om deze speciale doelgroepen goed te kunnen begeleiden en verbindingen tussen sportaanbieders en zorgaanbieders/ sociale domein zijn vaak nog niet gelegd.

Naast aandacht voor speciale doelgroepen ervaren bestuurders van sportverenigingen uitdagingen als het gaat om het bieden van een positief en gezond sportklimaat voor de huidige leden. Hoewel er de afgelopen jaren veel aandacht is geweest voor een veilig sportklimaat (gedrag van sporters en ouders, pedagogisch veilig klimaat door trainers) en voor een gezondere accommodatie (rookvrij, verantwoord alcohol schenken, gezonder aanbod kantine) geven sportbestuurders aan dat het nog niet eenvoudig is om, in een organisatie die drijft op vrijwilligers, leden aan te spreken op gedrag, beleid te handhaven en vrijwillig kader op te leiden.

Op het gebied van een positieve sportcultuur liggen er dan ook uitdagingen binnen de gemeente Hogeland om enerzijds sport en bewegen toegankelijker te maken voor groepen inwoners die nu nog inactief zijn en anderzijds de inwoners die al sporten en bewegen blijvend plezier te laten beleven aan sport en bewegen. Dit alles met als doel om alle inwoners van Het Hogeland een leven lang plezier te laten beleven aan sport en bewegen en hiermee een bijdrage te leveren aan de fysieke en mentale gezondheid van deze inwoners.

Sportaanbieders creëren een plezierig sportklimaat waarbij iedereen mee kan doen en zich sociaal veilig voelt.

Ambitie

Speerpunten

Acties

Scholing van kader (technisch kader)

Om toegankelijker te zijn voor speciale doelgroepen en een pedagogisch veilig sportklimaat te creëren voor iedereen is scholing nodig. In de trainer/coach opleidingen van gekwalificeerde trainers is er voldoende aandacht voor pedagogische en didactische vaardigheden. Veel sportverenigingen hebben echter te maken met vrijwillig kader die deze scholing niet gehad heeft. Aandacht voor pedagogische en didactische vaardigheden is een belangrijke voorwaarde voor een positief sportklimaat en daarom zal hier de komende periode dan ook op ingezet worden door het aanbieden van een laagdrempelige scholing voor vrijwillig kader waar mogelijk in samenwerking met lokale onderwijsorganisaties, sportopleidingen, sportservice organisaties en sportbonden.

Veel sportverenigingen willen een open karakter waarbij iedereen welkom is. Dit blijkt in de praktijk echter niet altijd even makkelijk te zijn. Soms tref je het met een trainer die in zijn dagelijks werk ervaring heeft opgedaan met een speciale doelgroep maar heel vaak is dit niet aan de orde. Waar moet je rekening mee houden als je iemand met overgewicht wilt laten aansluiten bij je training, hoe ga je om met een kind met ADHD, wat is belangrijk in het begeleiden van ouderen binnen de vereniging, etc.? Er is behoefte binnen sportverenigingen om hier meer kennis over op te doen om op die manier deze doelgroepen die nu nog vaak inactief zijn, beter aan de vereniging te kunnen binden en bedienen.

Veel sportverenigingen binnen de gemeente Het Hogeland hebben nog geen vertrouwenscontactpersoon terwijl deze persoon het bestuur erg kan ontlasten, en een belangrijke schakel kan vormen in het contact met instanties. Ook maakt de aanwezigheid van een vertrouwenscontactpersoon het bespreekbaar maken van grensoverschrijdend gedrag laagdrempeliger binnen de sportvereniging. Door de scholing lokaal aan te bieden en daarin als sportverenigingen samen te werken wordt de cursus laagdrempeliger en bestaat er tevens de mogelijkheid om te verkennen of er een vertrouwenscontactpersoon aangesteld kan worden voor meerdere sportverenigingen.

Aanbod in beeld (verbinding sportvereniging - inwoners - zorg/welzijn)

Er is nog weinig aanbod voor speciale doelgroepen binnen de gemeente Het Hogeland en als er wel aanbod is, is deze lastig te vinden door inwoners en instanties. Het in kaart brengen van het aanbod is dan ook een vereiste om tot betere verbindingen te komen. Verschillende professionals geven aan moeite te hebben om de verbinding met de sportaanbieders te leggen. Daarom zetten we in op een nauwere samenwerking tussen zorg- en welzijnsaanbieders (fysiotherapeuten, hulpverlening, huisartsen, jongerenwerk, verzorgingstehuizen, etc.) enerzijds en de sport en beweegaanbieders anderzijds. Een eerste stap is dan om de aanwezige organisaties in kaart te brengen en organisaties met elkaar in contact te brengen.

Leren en inspireren (bestuurders van sportverenigingen)

De afgelopen periode is er al veel gebeurd op het gebied van bewustwording dat een positieve en gezonde sportcultuur nodig is. Veel bestuurders van sportverenigingen geven echter aan dat de vervolgstap niet eenvoudig is. Hoe doe je dat nu concreet binnen een sportvereniging en hoe ga je om met weerstand, handhaving en vrijwilligers? Daarom zetten we in op praktische inspiratiesessies en het delen van ervaringen.

Concrete rolverdeling

Coaches: Huis voor de Sport Groningen

Spelers: Barkema & De Haan, VV Warffum, Nordic Walking De Marne, Fysiotherapie De Marne, Het Vershil

Supporters: IJScclub Usquert, FC Leo, VV Eenrum, SVU Sportvereniging Uithuizen

De Opstelling

Met de ondertekening van het Sportakkoord is de eerste stap gezet om de ambities waar te maken. Een organisatie die heeft getekend, werkt mee aan het realiseren van de ambities. Niet iedereen hoeft overal aan mee te werken. Ieder doet waar dit past, naar eigen kunnen en draagt een steentje bij. Samen zetten we de schouders er onder!

De werkgroep

De werkgroep zorgt voor de praktische organisatie en inrichting van het proces. In de werkgroep zitten vertegenwoordigers van Huis voor de Sport Groningen, gemeente Het Hogeland, Mensenwerk Hogeland en de Adviseur Lokale Sport. De werkgroep schakelt met de coaches van de verschillende thema's en zorgt dat daar waar nodig specifieke projectplannen gemaakt worden en helpt om samenwerkingen tot stand te brengen. De werkgroep bewaakt de voortgang van de uitvoering van het Sportakkoord en zorgt voor verdeling van de beschikbare middelen.

Regiegroep

De regiegroep draagt zorg voor de toekomst van het lokale Sportakkoord. Zij denkt na over de inbedding van het Sportakkoord in de gemeente Hogeland en de leden van de regiegroep zijn de ambassadeurs van het Sportakkoord. De regiegroep is het klankbord voor de werkgroep aangezien de leden van de regiegroep de lokale oren en ogen zijn uit de verschillende dorpen en kernen. De regiegroep bestaat uit de organisaties uit het Bewegteam Hogeland, en andere geïnteresseerden:

- Siebren van der Molen – Bewegteam Hogeland
- Alies Kap – KindH
- Carola Veenstra – Turning Winsum
- Eddie Tammens – FC LEO
- Ingeborg Kikstra - docent L.O. Primenius
- Henk Bos – Noordpool-U.F.C.

Rol van de gemeente

Goed om te melden dat dit Sportakkoord ván de ondertekenaars is in Het Hogeland en niet van de gemeente is. De gemeente is als ondertekenaar één van de partijen die wil bijdragen aan het succes en zo veel mogelijk initiatieven van partijen stimuleert en ondersteunt. De gemeente Het Hogeland werkt in 2020 aan een nieuwe sportnota welke in de tweede helft van 2020 gereed moet zijn. De regiegroep van het Sportakkoord krijgt een rol in dit proces.

Colofon

Hanzehogeschool
Lectoraat Praktijkgerichte Sportwetenschap

Bake Dijk, MA
Magda Boven, MCC

Met dank aan:

Harry Koops - gemeente Het Hogeland

Siebre van der Molen, Erwin Bloeming, Eddy van der Let – Huis voor de Sport Groningen

Alle personen die een bijdrage hebben geleverd aan de werksessies

In opdracht van:
gemeente Het Hogeland

Voor meer informatie:

Bake Dijk: B.dijk@pl.hanze.nl / 06-41192868

Magda Boven: M.a.boven@pl.hanze.nl / 06- 31969419

Bijlage

Werkwijze en proces

Vanaf november 2019 zijn Bake Dijk en Magda Boven als sportformaten aan de slag gegaan om samen met sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, het onderwijs, kinderopvang en andere partijen een lokaal Sportakkoord te sluiten in gemeente Het Hogeland. Doel van het lokale Sportakkoord is om de lokale samenwerking te vergroten en op die manier nog meer mensen met plezier te laten sporten en bewegen.

Op 7 november 2019 is er een kick-off bijeenkomst geweest. Hiervoor zijn ongeveer 250 personen uitgenodigd, waarvan er 45 personen aanwezig waren op de bijeenkomst in Het Hogeland College in Warffum. Uit de bijeenkomst zijn verschillende ambities en thema's naar voren gekomen. Deze uitkomsten zijn via de email gedeeld met alle 300 personen uit het adressenbestand.

Vervolgens zijn er in januari 2020 op de verschillende ambities in totaal 3 werksessies onder leiding van de sportformaten georganiseerd waarop de betrokkenen zich konden inschrijven om mee te denken. De thema's die tijdens de werksessies centraal stonden waren 'Vitale sport- en beweegaanbieders', 'Van jongs af aan vaardig in bewegen' en 'Positieve Sportcultuur'. Rond de 40 personen hebben deelgenomen van ongeveer 30 verschillende organisaties/sportaanbieders. In de sessies kwamen verschillende thema-specifieke speerpunten en ambities naar voren. Maar er waren ook veel gedeelde speerpunten, zoals: lokale samenwerking tussen sportaanbieders, onderwijs, KDV en andere lokale maatschappelijke organisaties. Ook werd vaak genoemd dat het aanbod lokaal georganiseerd moet blijven en er zowel op kinderen/jongeren als op de oudere mensen gericht moet worden.

Op basis van de uitkomsten uit de werksessies is er op 3 maart een afsluitende plenaire sessies georganiseerd waarin onder leiding van de sportformaten en Huis voor de Sport Groningen een laatste verdiepingsslag gemaakt. Hier hebben 35 personen aan deelgenomen. Tijdens deze sessies zijn de aanwezigen tot een voorzet gekomen voor de genoemde maatregelen en kansrijke projecten die in dit akkoord vermeld staan.

Het eerste concept van het Sportakkoord voor Het Hogeland is met de alle personen gedeeld die en bijdrage geleverd hebben tijdens de kick-off, de werksessies en/of de afsluitende plenaire sessie. Dit zijn zo'n 60 personen. Deze personen is ook gevraagd wie er zitting wil nemen in de regiegroep. Vervolgens is gekomen tot een definitief Sportakkoord voor Het Hogeland.

Vanaf november is het adressenbestand met contactpersonen van geïnteresseerden in het lokale Sportakkoord gegroeid tot meer dan 300 personen. Deze personen zijn continue via de email op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen omtrent het lokale Sportakkoord en hebben de mogelijkheid gekregen om hun inbreng te geven.

Lijst met partners

Tijdens het proces om te komen tot het sportakkoord hebben vertegenwoordigers van de volgende organisaties een bijdrage geleverd tijdens verschillende bijeenkomsten:

Sportaanbieders:

- Artemis Winsum
- Bridgeclub Bedum
- DIOS Zandeweer
- Eemsmond Runners
- FC Leo
- Fitnesscentrum De Wierde
- GAV-Unitas
- IJclub Usquert
- Kanovereniging Winsum
- Loopgroep Bedum
- Noordpool U.F.C.
- Nordic Walking De Marne
- SJO Het Hogeland
- Sportcentrum de Oude Fabriek
- SV Eenrum
- SV Uithuizen
- SV Bedum
- SVU Uithuizen
- Tai-jutsu San Shou Roodeschool
- TC Hefshuizen
- TC Warffum
- TCH
- Turning Winsum
- UFC Hogeland
- Verenigde loopgroep Eemsmond
- Voetbaltechniekschool Het Verschil
- Volleybalvereniging AVV Merna
- VV Eenrum
- VV Rood Zwart Baflo
- VV SIOS Sauwerd
- VV Warffum
- VV Winsum

Vakdocenten en bestuurders van onderwijsinstellingen:

- Lauwers en Eems
- Marenland
- Primenius

Welzijn & Zorginstellingen:

- Fysiotherapie de Marne
- Jongerenwerk Barkema & de Haan
- KindH kinderopvang
- Mensenwerk Hogeland
- MJD Samen sterk
- Stichting Gewoon Bijzonder
- Stichting Jongerencentrum Uithuizen

Overig:

- Gemeente het Hogeland
- Huis voor de Sport Groningen/ Beweegteam het Hogeland